

2018

FRUIT bulletin

 BASF
We create chemistry

Fruitteler Arjan Rijk, Ovezande (Zld.):

“Afspuiten met Bellis voor kwaliteit in de bewaring”

Arjan Rijk uit Ovezande doet geen concessies aan de kwaliteit van zijn bewaarfruit. Bellis heeft een vaste plek in zijn afspuitschema. “Als je lang bewaart, moet de bescherming perfect zijn”, aldus Rijk.

Aan een kronkelend dijkje in het rustieke Zuid-Beveland ligt het fruitbedrijf van Arjan en Els Rijk. Zij hebben in maatschap een boomgaard met ca. 10 hectare appels en 15 hectare peer. Rijk bewaart en sorteert zijn fruit zelf en sorteert ook voor collega's. Via diverse kanalen komen zijn appels en peren terecht bij een breed scala afnemers, waaronder Albert Heijn, maar de eindbestemming van veel van zijn fruit staat niet van te voren vast. “Je weet nooit precies hoe de afzet loopt”, steekt Rijk van wal, “Wij willen flexibel zijn en alle markten open houden. We kunnen bewaren tot in mei. In mijn afspuitschema staat behoud van kwaliteit dus bovenaan.” In dat schema is al jarenlang een prominente plek ingeruimd voor Bellis. “Die is gewoon heel sterk op Phytophthora”, verklaart Rijk. Van de andere bewaarziekten speelt alleen Neofabrea een rol op zijn bedrijf maar ook die schimmel is hij met Bellis prima de baas.

Residu geen probleem

Angst voor residuproblemen heeft Rijk nooit gehad. “Ik zie dat soms wel bij andere telers maar het is gewoon een kwestie van op tijd beginnen en op tijd stoppen. Ik houd mij gewoon aan de voorschriften van de fabrikant. De monsters van mijn fruit zijn altijd dik in orde.” Rijk spuit Bellis in principe 6 en 4 weken voor de pluk. “Maar als je veel neerslag hebt in week 7 of 8 moet er natuurlijk wel een belletje gaan rinkelen. In dat geval schakel ik over op een schema met Bellis in week 7, 5 en 3. En dan zit je nog steeds veilig met je residu. Ook mijn strengste afnemer komt het fruit probleemloos halen.”

Voor het aanstaande afsputseizoen is de plek voor Bellis al weer zeker. “Als je lang wilt bewaren moet alles kloppen; je moet netjes plukken, een degelijk afspuitschema hanteren en secuur bewaren. Ik wil gewoon geen rot. En de afnemer ook niet”, besluit Rijk. “En je wilt toch graag dat die terug blijft komen.”

Bellis: voor zekerheid in de bewaring

Bewaarziekten in appel en peer kunnen leiden tot ongewenste uitval, extra werk en extra kosten. Met Bellis in het afspuitschema krijgt uw fruit een effectieve bescherming tegen alle bewaarschimmels. Die brede werking geeft Bellis een unieke positie binnen de groep middelen tegen bewaarschimmels. Tegen Phytophthora is Bellis sowieso de sterkste. Naast de bewaarschimmels is Bellis ook sterk op o.a. Neofabrea (voorheen Gloeosporium), Penicillium, meeldauw en zwartvruchtrot. Door z'n brede en sterke werking heeft Bellis een uitstekende prijs/prestatie verhouding.

Bellis bevat twee actieve stoffen (boscalid en pyraclostrobine) die preventief werken en elkaar versterken. De stoffen werken in op verschillende mechanismen; daardoor is er sprake van een ingebouwde antiresistentie-strategie.

Bellis mag maximaal vier keer per seizoen worden toegepast maar het advies is twee á drie bespuitingen uit te voeren in de periode van 7 tot 3 weken voor de oogst en afhankelijk van de eisen van de afnemer. Gebruik altijd de volle dosering en wissel Bellis af met middelen met een ander werkingsmechanisme.

Bellis in het kort:

- werkt tegen alle bewaarschimmels
- de beste op Phytophthora
- uitstekende prijs/prestatie verhouding

Fruitteler en teeltadviseur Joris Wisse, Sint Philipsland:

“Regalis Plus haalt de stress uit de boom”

Joris Wisse zag in zijn eigen boomgaard dat een behandeling met Regalis Plus de stress effecten na hagel en vorst sterk verminderde. Dit resulteerde in meer vruchten en een betere knopzetting.

Vrijwel elke fruitteler kent Regalis Plus van de groeiregulerende eigenschappen; in menig boomgaard (appels en peren) wordt het middel met succes ingezet om de scheutgroei te beperken. Maar ook het effect op de vruchtzetting (de oogstoptimalisatie) geeft in de praktijk vaak verrassend

positieve resultaten. Joris Wisse kwam het als teeltadviseur bij de CAF voor het eerst tegen in 2015 in een demo bij een lid van de perenstudieclub die hij begeleidt. Na de eerste bespuiting met Regalis Plus op peer (Conference) kreeg die boomgaard een hagelbui te verduren.

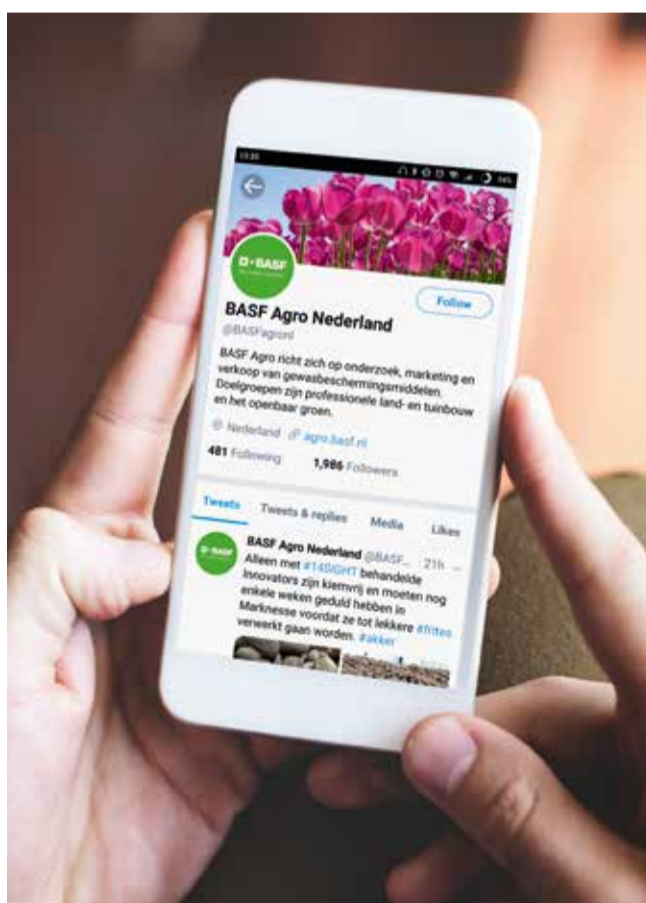
Wisse vertelt: “We hebben de bomen toen eerst laten herstellen en daarna de tweede bespuiting uitgevoerd. En wat bleek? De bomen die met Regalis Plus waren gespoten gaven meer vruchten en het jaar erna meer knoppen.” Wisse wijt beide effecten aan de verminderde stressreactie van de bomen.

Positieve verrassing

Een jaar later werd Wisse's eigen boomgaard op Sint Philipsland getroffen door hagel. Met de eerder genoemde ervaring nog vers in het geheugen besloot hij om met Regalis Plus te spuiten. “Ik zag hetzelfde opbrengsteffect als het jaar ervoor, maar wel iets minder sterk”, stelt Wisse. Weer een jaar later (2017) werd het even spannend want in de percelen waar Regalis was gespoten, zag Wisse minder bloemen. Maar nog voordat hij echt had kunnen tellen, kwam er op 20 april een nacht met zware vorst. “Ik heb toen de hele boomgaard met Regalis Plus gespoten”, vertelt Wisse. “En waar vorig jaar twee keer was gespoten heb ik uiteindelijk

het minste hoeven dunnen en had ik de mooiste maatsortering. In een andere demo op fruitbedrijf het Hoge Pad waar we in 2017 ook startten met minder bloemen na twee keer Regalis in 2016, hadden we ook minder dunwerk. En nu na twee keer Regalis in 2017, hebben we in 2018 méér bloemknoppen dan in het stuk dat onbehandeld is gebleven in 2016 en 2017.

Voor Wisse zijn deze praktijkervaringen een sterke aanwijzing dat Regalis Plus de stress in de boom effectief kan verminderen. “We weten nog niet precies hoe het werkt, maar ik adviseer het inmiddels aan mijn klanten als ze behoorlijk hagel schade hebben”, aldus Wisse.

Sociale media is een kwestie van gewoon doén

Internet, websites, e-mailnieuwsbrieven én social media hebben ervoor gezorgd dat we onderling steeds meer digitaal communiceren. De uitdaging van deze ontwikkeling is dat ieder bedrijf en individu, buiten de gebaande wegen om, nu zélf een eigen boodschap kan vertellen aan wie het maar wil horen.

Sociale media bieden iedere fruitteler een kans om te communiceren over het bedrijf, de boomgaard, het werk en het plezier dat dit oplevert. Maar ook om actuele vakinformatie te verzamelen. Daarnaast bieden sociale media een mogelijkheid om een discussie aan te slingeren, een oproep te plaatsen, stelling in te nemen of gewoon om mensen uit te nodigen. Vakinhoudelijk of vanuit de maatschappelijke behoefte om de omgeving bij het bedrijf of de sector te betrekken.

Het unieke van social media is dat iedereen kan aanhaken of afhaken wanneer die dat wil. Wie geen interesse meer heeft in

bepaalde berichten, haakt vanzelf af. Zo krijg je op den duur een vaste schare volgers die daadwerkelijk geïnteresseerd is in de informatie die aangeboden wordt. En het werkt eenvoudig: maak een keuze voor een social medium en maak daarna een account aan op bijvoorbeeld Facebook, Twitter of Instagram. En daarna? Gewoon beginnen en leuke berichten delen met anderen.

En wat als er over een paar jaar geen Facebook of Twitter meer is? Dan hebben zich al lang weer nieuwe vormen aangediend waar we met z'n allen probleemloos naar overschakelen.

BASF is actief op Facebook (@BASF.Agro.nl), Twitter (@BASFagronl) en Youtube (BASFagronl). Via deze kanalen communiceren we over toelatingen en toepassingen van middelen en over actuele zaken van gewasbescherming. Gaat u ons ook volgen?

“Effectief beschermen heeft prioriteit in complexe kleinfruitwereld”

Met een gespecialiseerd team voor kleinfruit heeft Vlamings een unieke positie in deze sector. Effectiviteit van de bespuitingen wordt lastiger en heeft de hoogste prioriteit. Producten van BASF worden vooral ingezet tegen schimmels en de taxuskever.

Rob Derikx en Heino van Doornspeek van Vlamings bij Berrybrothers in Roggel

De kleinfruitsector omvat voornamelijk blauwe bessen, rode bessen, bramen en frambozen. Bij alle soorten is sprake van groei, maar vooral bij de blauwe bes sprint het areaal omhoog. Anno 2018 staat er van dit soort al meer dan 800 hectare met een zwaartepunt in Limburg en Noord-Brabant.

De gewasbescherming is de laatste jaren niet eenvoudiger geworden in het kleinfruit. “Het middelenpakket is flink gekrompen en etiketten laten steeds vaker beperkingen zien”, stelt Heino van Doornspeek, technisch commercieel medewerker bij Vlamings in De Mortel. “Ook certificeringseisen en residu-normen maken de advisering er niet

eenvoudiger op. In dat krachtenspel moet je alle zeilen bijzetten voor een effectieve gewasbescherming”, aldus van Doornspeek. Bij braam en framboos speelt daarnaast dat de teelt steeds vaker onder glas plaatsvindt.

Kleinfruitgewassen hebben zonder uitzondering te maken met schimmels die stengel, blad of vruchten aantasten. Botrytis, valse meeldauw, echte meeldauw en stengelbasisrot door Phytophthora zijn de meest voorkomende belagers. “Signum, Abir en Paraat zijn belangrijke middelen in het kleinfruit”, stelt van Doornspeek. “En bij de bewaarbessen is Signum het meest gebruikte fungicide tegen diverse schimmels rond de

bloei omdat het zacht is voor het gewas. Paraat heeft z'n unieke plek dankzij de goede werking op de oömyceten van Phytophthora.” Ondanks de krimp in het middelenaanbod, ziet van Doornspeek ook zeker lichtpunten. “De sector professionaliseert en innoveert. Als afzetmarkt wordt de kleinfruitsector interessanter voor de middenproducenten.”

Taxuskever aanpakken met Nemasys

Behalve in fungiciden investeert BASF ook in de aanpak van de taxuskever. In blauwe bes veroorzaakt dit insect jaarlijks schade op menig perceel. “De taxuskever is een onderschat probleem”, zegt Rob Derikx van Vlamings. “Telers hebben vaak niet in de gaten

wat er ondergronds gebeurt. Tegen de tijd dat men het probleem onderkent, heeft de plant vaak al een forse achterstand.” Derikx pakt de taxuskever bij voorkeur aan met aaltjes. “Dat is effectiever dan bovengrondse bestrijding.” Vlamings adviseert sinds kort Nemasys aaltjes van BASF. “Mijn ervaring is dat bestrijding in de nazomer en herfst met de aaltjes voor hogere temperaturen (Nemasys H) het effectiefst is”, stelt Rob Derikx. “Maar als de situatie het vraagt, adviseer ik ook de variant voor temperaturen vanaf 5 graden (Nemasys L).”

KISS systeem landt goed in de praktijk

Begin 2017 introduceerde BASF de middelen Delan Pro, Sercadis en Faban voor schimmelbestrijding in appel en peer. BASF ontwikkelde hiermee de KISS strategie: een spuitschema met afwisselend Faban en Sercadis + Delan (Pro). Eenvoud en optimale bescherming staan centraal.

“Regenvastheid is uitstekend”

Ko Louws in Nisse (Zld) is erg enthousiast over het gebruiksgemak van de middelen. “Delan Pro werkt een stuk makkelijker dan wanneer je Delan DF zelf mengt met kaliumfosfiet. En het is zeer regenvast.” Zowel

de Delan Pro als de Sercadis en de Faban doet Louws direct in de tank. “Gewoon rustig mee laten lopen bij het vullen. Dat gaat prima.” De Sercadis paste Louws twee keer toe. “Dat was op de eerste plaats voor de meeldauw, maar je pakt ook de schurft goed mee.” De Faban spoot hij een keer na een klapper. “Het zijn prima middelen”, besluit Louws. “Ik gebruik ze volgend jaar weer.”

“Eenvoudig spuitschema spreekt aan”

Jeroen Wellner in Est (Gld.) en zijn broer René zijn ‘onderweg’ naar PlanetProof en spuiten al volgens die normen. “Het is meer puzzelen. Je komt snel terecht bij nieuwe middelen met weinig actieve stof als Sercadis en Faban”, zegt hij. Beide middelen gebruikte hij al twee

seizoenen. “Faban werkt een stuk makkelijker dan Scala mengen met Delan Pro”, lacht hij. Wellner is positief over de bescherming van de middelen. “Als het vorig jaar niet was bevallen, had ik ze niet opnieuw gebruikt”, bevestigt hij. Net als Louws heeft Wellner nog niet precies volgens het KISS schema gespoten. Maar het idee spreekt hem aan. “Een spuitschema moet niet te moeilijk zijn. Zeker als je veel percelen hebt.”

Simon Crone, voorzitter Vereniging Nederlandse Wijn Producenten (VNWP)

“Constant op de bres voor betere middelen druiventeelt”

Simon Crone is permanent bezig om voldoende middelen op de plank te houden voor de Nederlandse wijnboeren. Samen met de fabrikanten zoekt hij naar oplossingen voor ziekten en plagen. Ook middelen van BASF dragen bij aan een gezonde druiventeelt.

“We hebben bepaald geen overmaat aan middelen”, zegt Simon Crone droogjes. In zijn wijngaard in Elst vertelt hij over de inspanningen die het kost om voldoende gewasbeschermingsmiddelen beschikbaar te houden voor de druiventeelt. De Nederlandse wijnbouw is een kleine sector. “We hebben ongeveer 140 wijnboeren met in totaal zo’n 240 hectare druiven”, vertelt Crone. “Er zijn maar een paar telers met meer dan 5 hectare. En voor vrijwel alle bedrijven zijn neveninkomsten uit agrotourisme belangrijk. Denk aan rondleidingen, proeverijen of een winkel.” De sector wordt trouwens wel steeds professioneler. “Nederlandse wijnen winnen steeds vaker prijzen”, weet Crone. “Kwaliteit is ook het enige waarmee wij ons kunnen onderscheiden, want Nederlandse wijnen zijn o.a. door de kleinere schaal wel wat duurder.”

Extra beperkingen

Crone houdt intensief contact met meerdere fabrikanten van gewasbeschermingsmiddelen. De druiventeelt moet het, vanwege de beperkte omvang, vrijwel altijd hebben van uitbreiding van bestaande toelatingen. “Op dit moment

onderzoeken we een uitbreiding voor Sercadis”, vertelt Crone. “Deze fungicide past ons prima omdat we dan kunnen wisselen tussen resistentiegroepen. En Sercadis pakt zwartrot en meeldauw aan. Met een bijdrage van het Fonds Kleine Toepassingen zouden we tot een aanvraag kunnen komen.” Crone vertelt dat de druiventeelt dankzij BASF sinds 2009 de beschikking heeft gekregen over Paraat, Collis en Focus Plus. “En op dit moment is BASF bezig met een aanvraag voor Delan Pro.”

Vaak krijgt een middel bij toelating voor de druiventeelt extra beperkingen of spelen er andere hindernissen. Crone: “Kumulus S wordt veel gebruikt door Nederlandse wijnboeren, maar het mag maar twee keer en tot uiterlijk eind mei. Terwijl we hier juist een extra lang seizoen hebben. En er zijn zelfs middelen die wel zijn toegelaten maar waarvoor in Nederland geen distributeur is.” Simon Crone laat zich er niet door ontmoedigen. “Mijn drijfveer is om voor alle gewasbeschermingsproblemen een middel beschikbaar te hebben.”

Klaas Jilderda, global registration manager BASF:

“Steeds minder stoffen boven de norm”

De waterkwaliteit in fruitteeltgebieden gaat langzaam vooruit. “Het aantal stoffen dat normoverschrijdend wordt aangetroffen loopt de laatste jaren licht terug”, stelt Klaas Jilderda van BASF. Toch wil hij niet te hard juichen. “Emissies blijven aandacht vragen.”

Klaas Jilderda is nauw betrokken bij de inspanningen van gewasbeschermingskoepel Nefyto om de waterkwaliteit te verbeteren. Hij volgt nauwgezet de uitkomsten van het landelijke meetnet waterkwaliteit van de Nederlandse waterschappen. Jilderda: “We zien dat de concentraties van gewasbeschermingsmiddelen uit de fruitteelt over het algemeen afnemen. Sowieso halen veel stoffen de aantoonbaarheidsgrens niet en als ze dat wel doen, gaat het niet direct om normoverschrijdingen.” Bij de stoffen die nog wel de norm overschrijden, spelen insecticiden de hoofdrol.

Convenant Utrecht

Jilderda ziet aanknopingspunten voor een noodzakelijke verdere reductie van de emissies in de fruitteelt. Hij refereert onder andere aan

de resultaten van het convenant “Schoon water Utrechtse Fruitteelt” dat liep van 2012 tot 2016. “Fruittelers gingen aan de slag met driftarme doppen, driftreducerende spuittechnieken, windschermen en teeltvrije zones”, vertelt Jilderda. “En dat had effect. Het aantal normoverschrijdingen liep met 80% terug.” Naast toepassing van de genoemde maatregelen blijft er volgens Jilderda nog steeds behoefte bestaan aan verbeterde spuittechnieken die praktisch hanteerbaar zijn. Hij wijst ook op het bestaan van de erfemissiescan voor de fruitteelt. “Die zou elke fruittelers een keer moeten raadplegen; je vindt daar tips die je op je bedrijf zelf eenvoudig kunt toepassen om erfemissie te beperken”, aldus Jilderda.

www.erfemissiescan.nl

Workshop Fruitmotbestrijding voorziet in behoefte

Op 14 maart 2018 organiseerde BASF een workshop Fruitmotbestrijding voor vertegenwoordigers van de gewasbeschermingsmiddelenhandel. De bijeenkomst was primair bedoeld voor adviseurs die nog niet eerder waren geïnformeerd over de methode van feromoonverwarring en virus tegen fruitmot en vruchtbladrollers; voorlichters die behoefte hadden aan een korte opfriscursus waren ook welkom. Het gaat immers om een niet-conventionele aanpak met specifieke randvoorwaarden. Fruittelers die kiezen voor RAK 3+4 en Madex Top hebben daarbij vaak begeleiding nodig.

Na een korte inleiding door Eric Kiers (BASF) over het belang van duurzame oplossingen was het woord aan Simon Fleischli-Zandkuij. Fleischli is productmanager bij Andermatt Biocontrol, de Zwitserse producent van viruspreparaat Madex Top. Fleischli liet met een microscoop via een beamer zien hoe de fruitmotlarven geboren worden en hoe de virusdeeltjes zich vermeerderen. Hij ving daarmee moeiteloos de aandacht van de deelnemers. Na de toelichting op de werking van RAK 3+4 en Madex Top gingen de deelnemers zelf aan het werk. De uitdaging was om de juiste bestrijdingsstrategie te vinden bij verschillende combinaties van gewasstadium en plaagstadium. Productadviseur Kick van Saarloos sloot de middag af met een praktisch verhaal over het uithangen van de RAK 3+4 ampullen en het belang van monitoring. Want feromoonverwarring en virus zijn effectief maar het blijft noodzakelijk om de plaagontwikkeling te volgen. Afgaand op de reacties van de deelnemers voorzag de workshop duidelijk in een behoefte.

Het Fruitbulletin is een uitgave van BASF Nederland BV, Divisie Agro. Wilt u meer weten over de specifieke eigenschappen van producten van BASF, dan kunt u contact opnemen met uw leverancier van gewasbeschermingsmiddelen.

Gebruik gewasbeschermingsmiddelen veilig. Lees voor gebruik eerst het etiket en de productinformatie.

RAK® 3+4, Delan® DF, Delan® Pro, Sercadis®, Regalis® Plus, Faban®, Bellis®, Signum®, Paraat®, Abir®, Nemasys® L, Nemasys® H, Collis®, Focus® Plus en Kumulus® S zijn geregistreerde handelsmerken van BASF Nederland BV. Madex® Top is een geregistreerd handelsmerk van Andermatt Biocontrol AG.

 BASF
We create chemistry

BASF Nederland BV
Postbus 1019 | 6801 MC Arnhem
www.agro.basf.nl | Twitter: @BASFAgronl
Facebook: @BASF.Agro.nl